

Előfizetési árak:

Egész évre 8 korona
Fél évre 4 korona
Negyed évre 2 korona
Egy szám ára 20 fillér
Nyilttér sora 40 fillér

FELVIDÉKI HIRADÓ

POLITIKAI HETILAP

Hirdetéseket felvesz a lapunk kiadóhivatala és az Általános Tudósító Vidéki lapok központi hirdetési osztálya Budapest VII., Erzsébet körút 41. sz.

A muzeum ünnepe.

Uj palota emelkedik a Dom tözsomszedságában. Három szárnyas, nagy épület, melynek gazdag ornamentikája megállásra készíti a mellette elhaladót, hatalmas falai pedig tekintélyt parancsolnak építőjének. Van rajta valami, ami gyönyörködtet, megkap, de — sajnos — van rajta egyéb is, ami már kevéssé kelt föl nemes érzést, ami diszsonáns szint vegyít a fölfogott képbe s amely a lelkünkben támadt kellemes hangulatot megakasztja s aminek már maga pusztá létezése is gondolkodóba ejt: s ez a homlokzaton kiabáló aranybetűs sorozat: „Slovenská Museálná Spoločnosť”. Ne értesünk félre. Eddig csak azt akarjuk mondani, hogy a tót fölírás olyan egyesület épületén, melynek működése alapszabályai szerint nyelvi különbségeket nem ismerő kulturális téren mozog: így magában legalább is furcsa, de különösen azt válik, ha megtudjuk, miszerint ezt az egyesületet a magyar állam tekintélyes évi segéllyel is támogatja. Hanem hagyján. Az épülettel magával még meg tudnánk békülni. Elvégre kulturális célnak épült és mint ilyet örömmel kellene fogadnunk, mint annak bizonyítékát, hogy tót nemzetiségünk e téren sem akar elmaradni a magyarság mögött, ha valaki meggyőzne bennünket annak szükséges voltáról. Mert bizony-bizony effölrött még vitatkozni is lehet. Csak képzeljünk ennek helyébe egy szintiszta magyar muzeumot, mely hasonló viszonyok között, hasonló költségeken tartatik fönn.

A beléféktetett óriási töke vajjon meghozná-e annak megfelelően erkölcsi kamatait a művelődés terén?

Mert mit szolgál a muzeum tulajdonképpen? Olyan tudományágakat, amelyek elsajátítására a középiskola is csak az alapot adja meg. Annak igazi fölfogására egész ember, képzett tudós képes csupán, aki a fölfogott dolgokat maga körül népszerűsitheti.

A muzeumnak igazi rendeltetése itt fekszik. Enélkül holt töke, üres látványosság, amely annál sajnálatra méltóbb, minél gazdagabb, mert az olyan emberhez hasonló, aki nagy szellemi tökéjével keskenyre szabott körben kénytelen tengődni csupán. Ha tehát körünkben még magyar muzeumnak sem volna létjoga, kérdjük, mi tenné jogosulttá a tót muzeum fönnállását? Vajjon föl tud-e mutatni valamit, amivel a kulturális haladásnak valóban szolgálatára vált volna? Vajjon tett-e csak halvány kísérletet is arra nézve, hogy a falai közt fölhalmozott sok szellemi kincset valami uton-módon népszerűsíteni törekedett volna?

S ha e téren fölmutatni mitsem képes, akkor mint a régiségek magazinjának itt valóban semmi értelme nincs.

De világszuk meg a dolgot más oldalról is. Tegyük föl, hogy a tót tuzók intézményeiket mégis kulturális céllal, abban a reményben létesítették, hogy majd a jövőben fog nevelni maga közül egyéneket, akik az ott fölraktározott szellemi kincseknek a nép közé való fölosztásához érteni fognak. Lehet, de akkor még mindig fenmarad kérdésül az, hogy vajjon a tót nemzetiségnek nincsenek-e komolyabb bajai, égetőbb szükségai s különösen, hogy azokra a tudományágakra, melyeket a muzeum szolgál, a köznépek föltétlenül és igazán szüksége van-e? És szüksége van-e

olyan mértékben, amilyen arányban az anyagi áldozatokat az megköveteli? Ki hinné el, hogy a tót paraszt boldogabb lesz, ha tudja, hogy úkapja még faággal szántott? És ki az, aki akárcsak azt is el akarná hitetni, hogy a föltétlenül szükséges elemi műveltségnek a muzeum itt valami különös szolgálatára lenne.

Milyen célt szolgál tehát tulajdonképpen? Régiségbuvárokat akar nevelni talán a tót nép fiaiból? Azt várja talán, hogy majd ezután minden tótul beszélő egyén legszentebb kötelességének fogja tartani a földrutást, hogy onnan történelemelőtti emlékeket hozzon föl, amelyekről a pápaszemes tót szobatudósok kisütik majd, hogy a tót örök remekei? Tót muzeumban ilyen dolgok kellenek.

Hiszen ez ma is így van ott. Minden leletet a tót kulturára igyekeznek visszavezetni.

Minden készítmény tót ügyességet dicsér s minden eszköz tót dicsőségről regél.

De ne fejtessük tovább, amit már ugys sejtünk. Olvassuk végig ünnepségeik lefolyásáról megirt beszámolóikat és meg fogjuk találni a feleletet, hogy az új palota is milyen célra készült?

Érdekes tünettel csak annyit jegyzünk meg föl, hogy a beszédekben hallottunk mindent, csak muzeumot érintő dolgot a legkevesebbet s a meghívott vendégek között láttunk orosz, lengyelt, csehet, morvát, csak magyart nem.

Előzmények.

Már napokkal az ünnepségek megkezdése előtt különböző szintű papirlapok forogtak közkézen, melyek a tárgysorozat rövid foglalatját tartalmazták. Azokból tudtuk meg, hogy a helybeli tót műkedvelői kör az idén operát ad elő, az idén először. Különös fon-

LANG M. és FIA
divatruháza Túrócszentmárton.

Különlegességek:

RUMBURGI VÁSZNÁK, NŐI SZÖVE-
TEK, SZŐNYEGEK, FÜGGŐNYÖK
kiváló minőségben.

RI és NŐI CIPŐK, FÉRFI-INGEK,
BORSALINO KALAPOK

ANGOL NŐI COSTÜMÖK

mérték szerint, Bécsben készítve
jótállás mellett!

tosságot tulajdonítanak tehát e napoknak, hogy azokra az előkészületek is nagyobb-szabásuak. Sejtettük, hogy gyűlések ma látogatottabbak lesznek. A sok előjel mind erre engedett következtetni, Bizonyosra vetük, hogy az új muzeum épülete, mely iránt a tót lapok az érdeklődést fölszigaszták, sokakat fog vonzani. A vendégek egy része már 5-én jött meg. A másnapi vonatok pedig csak úgy öntöztek magukból a különböző irányból és országból jött mindenféle népet.

A be nem avatott idegen valami nemzet-közi konferenciát sejtett volna a különböző szláv nyelvű sokaság láttán. Kisebb-nagyobb csoportokban vonultak be a városba, ahol a rendezőbizottságok elszállásolásukról gondoskodtak. A város körül képe egyszerűbe megváltozott. Idegen arcul járják be az utcákat, hogy megtekintésük a várost, mely előttük s a külföld szlávjai előtt is, mint a tótok fővárosa szerepel. Nem tudjuk, hogy egy-egy ilyen szemleut mennyiben elégitette ki vára-kozásukat, azt hisszük, sokban kellett csalódnia annak, aki itt minden lépésnél a tót nyelv és szellem uralmat kereste; bennünket azonban nem kis keserűséggel töltött el a tudat, hogy ők most az után kutatnak itt, aminek mi legkisebb parányát sem ismerjük el jogosultnak s még inkább, hogy bizony találtak ilyet nálunk bőven.

A járóelők érdekes képet nyújtottak, hogy nagybárá vidékük népies viseletét öltötték magukra. Egész kis néprajzi kiállítás lehetett volna belőlük összeállítani.

Színlelőadás.

Ez a sok ember, a vidék népével együtt, mind be akart férni a „Dom”-ba. A színház környéke már jóval 8 óra előtt zajlott a sokaságtól. A szomszédos klubbéliesség, kávéház zsufolásig telten várta az előadások megkezdését, hogy vendégeit átadja a nagyteremnek, amely pedig már akkor is eléggé megrakottnak látszott. Minden jel arra mutatott, hogy a terem kicsiny lesz ennyi ember befogadására. S tényleg, a közönség úgy megtöltötte a nézőteret, hogy az utánuk jövők már csak a szomszédos kaszinó ajtajaiból nézhették, amit a tömeg a színpadból szemük elől el nem tartak.

A nagy közönség mind egymást nézte. S amint az emberek szemei így jobbra-balra jártak, kiült valami az arcokra, amit a nagy tömegben rejlt erő ébreszt: az öntudat, a büszkeség önmaguk iránt. Ugy vettek észre, hogy a tömegnek ez a pusztá látása is elég, hogy fájának szeretetére serkentsen s nem is kellett volna hozzá külön előadás, zene, hogy onnan minden tót ember emelkedett hangulatban távozzék. Aztán elgondoltuk, hogy az egylvé tartozásnak ebből az érzésből egyenährny csöpp milyen jó volna a mi táborunkban is.

Föllebben a függöny s megindult a „Ženská slzy” egyfelvonásos vigjáték, lassan, dőcögve. A szereplők mindegyikén a lámpaláz nem kis foka volt észlelhető.

Az 1. felvonásos kis opera jobb volt ugyan, az élénk taps és viharos živiózás — úgy vettek észre — még sem annyira a szereplőknek, mint inkább a tót nyelvnek szólott. A társalgás aztán meg is indult. A zajló, nyüzsgő tömeg csoportokra oszlak, minden csoport talán a maga külön kis nyelvjárása szerint alakul. Az egész egy zsihongással

olvad össze, melyben a fél hiába keresett ismerős, neki kedves hangot. Idegen volt; de a folyton erősbödő hangzavar is, mintha csak azt akarta volna jelezni, hogy rokon-szenvünkre ő sem tart igényt. A cigány húzta. Fája, mely máskor olyan szépen rezeg a magyar nóták fájdalomtól, most kiadta a tót nótát is s mégcsak nem is hasadt bele... Félpitőkás urak és féljózan hölgyek énekeltek utána. Az orfeuszerti mulatozás be-nyulik a késő éjszakába.

A gyűlés napján.

Mulatságok után rövid az éjszaka. Ennek bizonyítékait láthattuk többek arcán, akiknek gyűrűt vonásai reggel pihenés után kiabáltak. Ezek a kijózanodó és más jótan emberek összeültek aztán 7-én 10 órakor a lehető legszárasabb dolgok fölött tanácskoznival ugyanabban a teremben, melyet hajnalban szivarfüstösen és borgőzősen hagytak el. Ez már nem járt látványossággal, hát kevesebben is jöttek. Az ugynevezett komolyabb rész azonban ott volt. Ennek megfélelően csend honolt a tere aben, mint minden olyan helyen, ahol az emberek nem tudnak miről beszélni. Az ünnepélyes csendben Kmeť elnök akár vasárnapi prédikációját is elmondhatta volna elnöki megnyitójá helyett, sokan nem vették volna észre a cserét. És valóban, beszéde olyan malasztos, keneteljes volt, hogy a szájakat elhagyja, a megtévesztésig hasonlított a prédikációkhoz. Csöndes megadással hallgatta a közönség általános szólamait, élénkséget beszédének csak azzal a részével keltett, ahol megfenyegette a hallgatóit, hogy ne higgyék, mintha a 100 K-ákkal, mint a részjegyek árnafas lefizetésével már eleget tettek tót hazafias kötelességüknek, legyetek elkészülve, türelmes báránykaim, hogy kérni még fogunk, még pedig többet, sokkal többet, mint eddig. Erre egy kis fölszisszenés támadt, s hogy a holtak hitt tömeg így életjelet adott magáról, nyomban beállott a reakció: a halálos csönd.

Sokolik titkárnak és Halasa pénztárnoknak nem kellett erőlködniök, hogy jelentéseik fölolvastában hangjuk érvényesüljön. Ezek bevételük után a közönség egy mosolygó képi urpt látott az asztal felé futni, mintha valahonnan menekülni volna, akinek arcfejezése feje kopaszágával együtt nagyon sokat jézrt. Aki aztán sokat beszél, többet gesztikulál, de legtöbbet mégis — olvas. Papírselejtekről szavajja el, hogy ő: Hrobony, a tótok eredetét illetőleg azt tartja, hogy bölcsőjük nem Ázsiában, hanem Európa valamely részén ringott, más árja népszáladokéval együtt. Ezen egyszerű, de bizonyítani még csak meg sem kísérelt állítás után a felsőmagyarországi réz- és bronzleleteket is egytől-egyig a tótok úkappai által alkotott munkák gyanánt tün-tetít föl, Gondalfutásának további menete körülbelül a következő: A föld gyonrában levő kincseket őseink után most csak mi birhatjuk, az azokat befoglaló sárburokkal együtt. A föld tehát a miénk, egyedül a mi tulajdonunk stb. Csodálatos, mégis megtap-solták.

Az új muzeum épületének felavatása.

A gyűlés berekesztése után még fönn lett tartva egy Kmeť-szónoklat a közönség gyűnyörködtetésére. Az új muzeum épületének legfőbb lépcsőjére állva, hajadonfóvel, sok

száz emberrel szemben, papi talárban, szeméit égre emelve, tanácsosnak tartotta félrevezetni istenét azzal, hogy a tótok el vannak nyomva. Bajosan állapítható meg, imádkozott-e, vagy szónokolt? Beszédje után a helybeli tót műkedvelői kör énekelte valami korálzszerű dalt, lassan, busan és meg kell vallanunk, szépen is. Az ajót kinyitották, a kíváncsi közönség fölynyouult, hogy az épület termet végignézzze, de nem sok látínálót találhatott az üres helyiségeken, mert 1—2 perc múlva már mindenki lent járt ismét, érdeklődni az ebéd iránt.

Az ebéd.

A „Dom” nagyterme 3-szor is megnyílt, hogy vendégül lássa azokat, akik tegnap és ma itt csak lelkiekkel voltak kénytelenek beérni. A terem egész hosszában három párhuzamos asztal állítottak föl, végeiket szintén egy-egyvel összekötvén, úgy, hogy az egésznek felülről olyan képe volt, mintha a terem barna padlójára egy óriási római III-at festettek volna fehér színnel. Később a fehér szín tarkulni kezdett a rábordott mindenféle edény, palack stb.-től s szegélyt is kapott a nagybárára fektetők föltöltött urak s a fehér hölgyek szinétől. Ezeket csak egy-egy katonatiszti uniformis szakította meg, a népviseletbe öltözötték fölszorultak most a színpadra, ahol sürű csoportokban álltak. Egyszer csak fölhangozt ajakuról egy, fohászra emlékeztető, dallanosság nélküli ének, mely alatt a közönség még javában rendezkedett, beszélt, járt-kelt, székeket tologatott. Alig simul el azonban a zsihongás, a zaj s fölhoradt az első tál levest, fölhangzott a Hej Slováci. Állva énekeltek végig mind a három versszakát.

A dal hatása még soká ott látszott a levegőben. Csend támadt nyomában, amit megtörni mintha mindenki vonakodott volna. De mégis Kmeť föláll s elmondja felkőszöntőjét a királyra. Rövid mondkáját gyér és halk zsivíó követi. Aztán sokáig békében ehetnek, ihatnak az emberek. Aztán a beszédek hosszú sora következett. *Mudroň* Pál a tótok ideális harcáról beszélt, melynek megjelent katonáit: a bel- és külföldi vendégeket üdvözli.

Uram líptőszentmiklósi tanító, aki Podtatranszky álnév alatt mint a tótok egyik poétája ismeretes, fölolvasta üdvözölő versét, mit Kmeť elnökűz irt. Magas szárnyalását visszaadja ez a kikapott sor: „Hojá gyungya hoja!” Különben pedig valami ellenségekéről beszélt benne, akikkel szemben lelkiismeretes harcot kíván.

Kolisek morva pap arról beszélt, hogy itt a tótok igazáért küzdőket zsiványoknak nevezik s ugys bánnak velük. Akárhogy üdvözli is őket, mégis igazuk van a jogfosztó urakkal szemben.

Kubánek (Prága). Az ismert tót dalból indult ki: Na Tatrách sa blýska, hromy divo bijú. Most még zeng az ég fölöttünk — mondja — de lesz idő, amikor megszűnik s akkor azt énekelhetjük. A Tátra fölött villámlott egykor, de haragja nem csapkod már többé. A hivatalok vilámai u. i. nem lesznek képesek a tótok hallhatatlan igazával megbirkózni, azt legyőzni, leteperni.

Hlinka András rózsahegyi explébános percekig nem tud szőhoz jutni a „viharos zsivíótól.” Ó pedig, mint az engesztelő áldozatra szánt husvétii bárány a szelídségnek és megadásnak olyan mennyiségét erőltette

arcára, hogy hálás közönsége valóban részvételt keltett, amely tomboló zivirozásban nyert kifejezést. Végre berekedtek a torkok, a zaj ellútt s ő megnyílhatta száját. [Az első mondatok után tisztában voltunk vele, hogy ez a hang nem a szószék monoton hangja s a gondolat nem a prédikációnak üres szólamkeresése s hogy olyan emberrel állunk szemben, aki politikai célzatu beszédekkel többlet foglalkozott, mint mással. Könnyen, folyékonyan beszélt és hatásosan. Járt — úgy mond — Morvaországban. Itt mindenfelé hívták, mindenki tudni akart valamit arról, hogy miképpen bánnak velük itt Magyarországon, hogy úgy fogdossák őket, mint a ziványokat. Holott ők bajnokok. A tót nemzet szabadságának bajnokai. Minden szabadság a börtönök keskeny ablakain érvényesül csak. Az ő igazuk sorsa is olyan. Nem bánja az üldözéseket. Nemzete szabadságáért haragra hívja föl a tót nemzet minden igaz fiát, utolsó csepp vérig!

Aztán fölkel és gyűjt 538 koronát.

Dr. Markovics Gyulának szemet szurt a karzatón lévő két magyar, akik jegyzeteket csináltak. Azok — mondja — abban reménykednek, hogy én most lázítani fogok s hogy azért ellenem hajszát indíthatnak. Kijelentem, hogy igemis lázítok s lázítani fogok haragra, kitarító haragra tót nemzetem szabadságáért. Azokat pedig ott s nemzetünk minden ellenségét üsse meg a guta. Ez az izléstelen kirohanás még ott, a tót közönségben is visszatestézést keltett. De azért Markovics boldogan ült le.

Tomának káplán különös módját eszelte ki annak, hogy árulhatja el az ember legféltettebb gondolatát e veszély nélkül. Annak kifejtése után, hogy ha ő énekel, ha hallják is, nem értik meg sokan, látszólag semmitmondó tót népdalokat énekelt el egymás után, melyeknek kifejezéseibe hangjával, szemével s gusztyusával egészen más értelmet vitt. Az allegorikus értelemben használt nóták viharos tetszést arattak. Közönséges dalnak, kivált ha olyan kezdetleges, mint az elmondottak voltak, szöveg és dallamukban egyaránt, rendes értelmezés mellett ilyen hatása nem lehet. Különbön Tomának merészségéről nem először adott bizonyosságot.

Az ebéd a késő délutáni órákba nyúlik. Csak nehezen oszlik el a társaság, hogy az esti táncmulatságra előkészüljön. Másnap a Sztránya nevű erdőrézbe kirándulást rendeztek.

* * *

Itt adjuk lehetőleg hü képét annak a mulatságnak, melyben a magát Muzeumi tót társaságnak nevezett politikai ágens szövetség három napig duhajkodott, miközben el-el kalandozott messze, tiltott utakon. Az olvasottakból látjuk, hogy beszéltek tót nemzetéről, annak elnyomatásáról, ellenségeiről, azok ellen indítandó harcról, aztán vérről, győzelemről és sok minderről, a mihez a muzeumnak semmi köze sincsen. Vigyázzunk, a történet számos példát tud fölmutatni, ahol politikai pártok aspirációikat kulturális köntösbe öltöztetve, próbál kul-

turegyesületekre oszlottak, csak azért, hogy az ellenőrzést kijátszva, szabadabban mozoghassanak.

Mégis szeretnők, ha a fejlemények nem nekünk adnának igazat.

A nemzet jövője.

„Régen harctereken dől el a népek sorsa, melyeket lovak patái s vasas léptek tartak fel, most az új harctereken nem puskaporral, hanem gőzzel és villannyal küzdünk, nem vörössapkások, hanem a kékluzosok százai és ezeken a harctereken épp úgy elveszhetnek a népek és elvérezhetnek a nemzetek halvány halálban.“

Közéletünknek egy hírneves alakja mondta ezeket a jelentős szavakat. Gyönyört jellemzése korunknak! Mert igaz, hogy nem pörög a dob, nem dörög az ágyú, véres kardot sem hordanak a harc körül, de szegény magyar hazánkunk százai vesznek el egy vértelen háboruban s ennek borzalmat emeli azon tény, hogy a kivándorlók száma évről-évre emelkedik.

És e vérnélküli háboru veszteségei pénzértékben ki sem fejezhetők; mennyi anyagi kárt szenved a nemzet, a munkaerő ily rohamos pusztulásában, ki gondol arra?

Szűntünk gyorsabban dobog, ha kezünkbe vesszük utolsó szabadságharcunk történetét, a büszkeség hevíti keblünket, ha olvasunk: milyen anyagi és véraldozatokra voltak képesek dicső elődeink, hogy e hazát és 1000 éves alkotmányát megmentse, gyermekeik politikai szabadságát biztos alapokra fektessék!

Az anya hareba küldi gyermekét s dicsőíti, mint az ókorban, ha akár pajzsos, akár pajzsosul tér vissza; olvassuk, hogy a család-fentartó a fegyverhez nyúl, a honninaradtakat sorsukra bizza, olvassuk, hogy a gonosztevő is megért s feláldozza hős halálban életét, hogy bűnhődjék és így megtisztulva hozzájárulhasson legdrágább kincsé, a nemzet becsületének megmentéséhez.

A hazáért való küzdelemben előljárnak a hőlgyek, szegény, gazdag, egyeráni a haza oltárán áldozik kincsével, ékszereivel, ki-ki saját erejéhez képest.

Tudjuk, hogy ez nem is olyan régen — alig néhány évvel ezelőtt — volt s a dicső háboru véraldozata meghozta a szabadságot.

De mit tapasztalunk most?

Azok, akik nem tudtak legyőzni bennünket fegyverrel, most a vértelen hareban vasmarokkal, lenyűgözve tartják nemzetgazdaságilag e hazát.

A jelen korra alkalmazva ipari munkás, gyáros, kereskedő lenni nem tudok, mert a magyar gőg ezt nem tartja uri foglalkozásnak, rábízom ezt másra, ha elpusztul, elvérzik is ezáltal a haza. Pedig a külföldön hány előkelő sarj, vérbeli arisztokrata viruló gyárak és kereskedelmi vállalatok nagyhatalmu, durgazdag tulajdonosa, míg hány földesúrból lett földöntúto szegény ember, morzsaleső Lázár, fehér rabszolga az utolsó évtizedben a szép magyar honban.

Ha a múltel nyugatra tekintünk, világos bizonyítékokat szerzünk arról, hogy az az állam hatalmas, annak a szava döntő a politikában is, amely nagyszabású ipart üz, azok a váro-

sok virágzó, amelyeknek falait gyárkérmények övezik. E kultúrvárosok kereskedelmet üzve, behozzák a nyers terményeket, százazreknek keresztet, jómódot nyújtanak, a terményeket iparilag feldolgozzák, hogy ismét kereskedői közvetítéssel, jó haszonnal visszazállithassák.

Hatalmas az az állam csupán, melynek önállóságát, szabadságát a kékluzosok százai, kalapáccsal a kezükben védelmezik, mert ez nemcsak a népet tudja megszerezni, hanem ezt meg is tudja tartani. Szóval, megélhetést tud biztosítani fiainak, akiknek nincs aztán okuk a vándorbotot s koldustarisznyát kezükbe venni.

Nálunk ellenségeink száma folyton, ijesztő mértékben szaporodik, mi pedig fogyunk, mert nem érezzük minden, a külföldre guruló koronában az elszívárgó vércseppeket.

Ezt a szomorú, végzetes pusztulást megakadályozni a legszentebb, leghazafiasabb kötelessége minden hazafinak, minden önzetlent gondolkodó főnek.

Midőn a közelmúltban a felébredt nemzeti öntudat megteremtette a „tulipán“-mozgalmat, szentül hitte mindenki, hogy a magyar ipar pártolásával kiszorítjuk a bécsi „smarn“-t, meg a Nürnbergi stb. haszontalanságokat. Mellünkre tűztük a tulipánt. Lelkesültünk a magyar ipar mellett. Lelkesedésünknek mi volt az eredménye? Egy nagy semmi!

Vegyünk kezünkbe a statisztikát s látni fogjuk, hogy mily nagy az a sere, mellyel ezen vértelen háboruban a külföldnek, elsősorban Ausztriának adózunk, látni fogjuk azokat az elszomorító számokat s meggyőződhetünk, hogy nekünk ipart áldozatok árán is kell teremtenünk, mert

1902. évben	906.844.000	koronát ért
1903. „	933.672.000	„ „
1904. „	1.002.753.000	„ „
1905. „	1.156.481.000	„ „
1906. „	1.222.300.000	„ „

ebből csak Ausztriából:

1902. évben	802.208.000	korona
1903. „	828.417.000	„
1904. „	885.410.000	„
1905. „	921.715.000	„
1906. „	981.856.000	„

értéktű árut hoztunk Magyarországra kész iparcikkokban, ebből körülb. 90%-ot Ausztriából kaptunk. Hát ha véres háboru dúlna e hazában, vajjon az többé kertlene-e?

De olvashatjuk azt is, hogy:

1901. évben	55.000
1902. „	69.000
1903. „	93.000
1904. „	150.000
1905. „	193.000
1906. „	280.000

ember vándorolt a külföldre, elsősorban Amerikába, hogy jobb megélhetést biztosítson magának.

Hát kinek nem szorul össze a szive, kinek nem sir a lelke e számok olvasásánál? Ki meri hazafinak nevezni magát, aki nem kiáltja, hogy ezt meg kell akadályozni?

Vajjon nem a legszentebb hazafiai kötelességünk-e oly irányban dolgozni, hogy ezen anyagi és véraldozatokat csökkentjük, ha e hazát fenn akarjuk tartani utódaink számára?

E két csoportban foglalt összegek szoros összefüggésben állanak. Senki sem fogja elhagyni szülőföldjét, hazáját, ha ez itt neki

a megélhetést lehetővé teszi, mert minden ember szívéhez nőtt a föld, amelyen született, ahol boldog gyermekkora élte, a lelkét fogva tartja annak felelhetetlen képe.

Könyv tódul a szemünkbe, ha először vagyunk kénytelenek bucsut venni szülőföldünkől s tudjuk, mennyire enyhíti e választ a viszontlátás reménye.

Milyen szomorú, bánatos lehet az érzés, azok szívében, akik örökre kénytelenek szülőiktől, feleségeiktől, gyermekeiktől, testvéreiktől elválni.

S mi az oka, hogy évenként e hon száz-ezrei kénytelenek itt hogyni mindent, még a viszontlátás reményét is: mi az oka, hogy e mellett még anyagilag is pusztulunk? Az az átok, amely reánk nehezedik, mely mindenben csak saját énjét s előnyét nézi s nem törődik mással, csak maga tudjon megélni. Az a rövidlátás, hogy még most is saját zsirunkba akarunk fuladni s nem törődünk azzal, ami körülöttünk történik, hogy gyermekeinket is a vándorbot szomorú sorsa fenyegeti, az az előítélet, amely jobbaink gondolkodását korlátozza, amely még mindig lenézett foglalkozásnak tartja az ipart, a kereskedelmet.

Az a közöny, az a nembánomság, nem-törődömség, amely áthatja az egész magyar társadalmat.

És ha a dicső 48-ban elődeink életüket, vagyonukat fel tudták áldozni e szép hazáért, nekünk viszont kötelességünk mindent elkövetni, hogy e vérsétkés háborúban az ipar és kereskedelem megteremtésével megmentjük e hazát utódaink számára.

Különösen a Felvidéken kell intenzív ipar és kereskedelmet teremteni, hogy csökkentjük vele a kivándorlás folyton növekedő számát, mert a Felvidékről aránylag a legtöbb ember vándorol ki idegenbe. E modern népvándorlást csak úgy akadályozhatjuk meg, ha gyárakkal rendezkedünk be. Itthon a gyárban tisztességes munkabér mellett szívesebben dolgozik a munkás, mint övétől elszakítva a külföldön vagy Amerikában.

Tegyük fel, hogy Turóc megyében volna néhány gyár, mely befogadná az összes vármegyei munkaerőt s azok tisztességes megélhetést biztosítanak a munkásoknak, akkor minden valószínűség szerint senki sem gondolna Németországra, Amerikára s vármegyei életünk egész vonalán sok minden megváltoznék. A vrickói nebulót sem találna senki a juhok közt, hanem az iskolában. Dunántul van egy jutagvár. Ez foglalkoztat 5000—6000 embert. A messi vidékéről jövő munkások vagy munkások számára kolóniák épültek, egészséges, olcsó lakostyályokkal és ellátással. Egy munkás naponta 5—6 koronát keres. De megtörténik, hogy 4—5 testvér is dolgozik abban a gyárban, hát az a 4—5 testvér keres naponta 20—30 koronát és pedig egész könnyedén, egészségük kockázatata nélkül. Ha Dunántul lehetőséges ez, miért nem a Felvidéken?

Ha itthon tehet szert az a munkás tisztességes megélhetésre, miért menne Amerikába egészségét tönkre tenni?

Sokat írunk a kivándorlásról, e kor legaktuálisabb kérdéséről. Van a kivándorlásnak egy nagyon csekély előnye, t. i. néhányan meggazdagodva jönnek vissza hazájokba. De van a kivándorlásnak a magyar nemzet jövőjére nézve egy óriási hátránya, t. i. a

legjobb kivándorló testileg megtörve, teljesen nyomorékká téve tér vissza hazájába. Előtte fekszik egy csomó levél — Amerikából. A levélírók hajmeresztő dolgokat írnak viszontagságok életükről. A vrickói kivándoroltak közül nyolc teljesen nyomorék. Az egyiknek amputálták a lábát, a másiknak levágták a kezét. Ismét mások csak márkókon képesek járni. Ezek csak addig várnak, míg az utazáshoz szükséges összeget megkapják s akkor hazajönnek. Néhány kivándorolt már itthon van. Ezek 30—35 év körüliek s reumasok, alig bírnak lábukra állni. Mint duzzadó örök távozta innét, mint nyomorékok jöttek vissza. Ez a szomorú valóság Vrickóról szól. Hol van a többi?

Kétségbejött a perspektíva, melyet a kivándorlás okozta, sebek élénk tárnak. A nemzet pusztulásának s elzűllésének perspektívája ez. Te vak, te süket nemzet, tekints bele és el fogsz borzadni a jövőtől!

chl.

H I R E K.

A tót sajtó izlése rohamosan fejlődik visszafelé. Számot adtunk már több ízben arról, hogy milyen hangot használ általában is. De ha neki nem tesz személyek vagy események leírásához fog, akkor válik csak igazán érdekessé. Ilyenkor nem ismer törvényt, gátat, kivétkezik minden tisztességes formából s gondolkodását jellemző durvasággal önti ki lelkének tartalmát. Legutóbb a „Ludové Noviny“-ban olvashattunk ilyen föltötte izlésefejlesztő dolgokat. Egy papot és egy tanítót vesz tollhegre, akik valószínűleg magyar érzelmeikkel szolgáltak rá a kizserkesztésre. Az első párhuzamba vonja egy hasonló kutyával s keresi a pap és kutya között a rokonságokat.

A másíkról pedig különös diszkreációval elárulja, hogy kissé szereti a bort, sőt, de különösen a boroviczkát. S amikor már összehordott mindent, amivel az egyéni tisztességét sárbafojtta, azzal bucsuzik olvasóitól, hogy a jövőben többet fog majd írni erről. Érdekes, hogy ez a koresmai hang a magát keresztény katolikusként valló „Ludové Noviny“-ban hangzott el, s különösen, hogy éppen kath. egyházi tisztviselőket tisztelt meg vele.

Műkedvelői előadás Turócszentmártonban. A múlt havi stubnyafüredi színelőadás fényes sikere a turócszentmártoni közönségben is természetes érdeklődést keltett föl az előadott darabok és a szereplők ügyessége iránt. Természetes, hogy az érdeklődés megnyilatkozása a műkedvelőknek is jól esett, akik ezt azzal egyeznek viszonzni, hogy az érdeklődést kielégítik és e hó 31-én újra előadják a három egyfelvonásost, ezuttal Mártonban, az állami iskolák tornatermében. Azt hiszem, a stubnyafüredi előadásról eleget mondunk arra, hogy most ne kelljen a közönséget sokat biztatni az előadás felkeresésére, annál inkább, mert — úgy tudjuk — ezuttal a helyárák is némileg alacsonyabbak lesznek, amellet pedig — ami a mártóniakra alaposan fontos — a színhely is egy kicsit közelebb esik. Egyáltalán nem kétkelünk, hogy a siker ezuttal is fényes lesz, a stubnyai sikernél erre fényesebb zálogot nem is kereshetnénk.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a helybeli felső kereskedelmi iskolához *Kidrig Györgyöt* tanárrá kinevezte.

Eszkívó. *Oszvald Károly* doktor bírósági aljegyző a folyó hó 14-én tartja esküvőjét a helybeli r. kath. templomban *Guti Irénké*vel, az ungvári tanítónőképző intézet tanárnőjével.

A F. M. K. E. igazgató választmánya 1907. augusztus hó 14-én délelőtt 11 órakor, Nyitra városában, a vármegyei ház nagytermében ülést tart. Tekintettel a tárgyalás alá kerülő ügyek fontosságára ez uton is felkéri az elnökség az igazgatóválasztmány tagjait, hogy az ülésen okvetlenül megjelenjen szíveskedjenek. Tárgyak: 1. Az augusztus 22. szeptember 8-ika közötti időben Nyitrán és vidékén történetű katonai összpontosítások és az ebből folyó lakásszükség következtében az egyesület évi rendezés közgyűlésének eselleges elhalasztása. 2. Az elnökválasztás kérdésének az alapszabályok 21. §. d. pontja értelmében való előkészítése. 3. Az ország négy nagy közművelődési egyesülete által felállítani tervezett magyar bankintézet ügyében való intézkedés.

Hivatalátvétel. *Párvy Endre*, a zniói tanítóképző igazgatója, a múlt hét folyamán vette át az intézet vezetését *Somogyi Géza* nyugalomba vonuló, érdeműs igazgatótól. *Somogyi Géza* a folyó hó 15-én végleg elköltözik vármegyénkbe, hol annyi időt át csepegette a tanítói pályára készülő fiatal-ságba a hazaszeretet magasztos érzését.

Az eltonított cseh újságról. Ismeretes már, hogy *Krystin F. B.* cseh újságíró Rózsahyegen letartóztatott és július 21-én kitoloncolták Magyarországból. Az eset részletei a következők: A magánügyben Rózsahyegen tartózkodó *Krystin* a közeli *Lucskóra* sétált át, ahol a pánszláv érzelmi hívek éppen akkor fejtettek ki passzív ellenállást a Párvy püspök által oda kinevezett, magyarérzelmi lelkész, *Smiziar* ellen. A nép kivonult egy magánházból, ahol most istentiszteletet végezi; ugyanekkor a templomból is kijött két aszszony. Ezekkel állott szóba *Krystin*, megfeddve őket, hogy a templomba járnak, holott a püspök a község megmagyarosítása végett nevezte ki az új papot. Ezután két kis lánnyal állt szóba s azt kérdezte tőlük:

— Micsoda iskolába jártok?

— Ami iskolánba, a magyarba!

Krystin erre rájuk szólt:

— Tót gyermek tót iskolába való!

Beszélgetésüket azonban kihallgatta *Milan* községi jegyző, s megállítván *Krystint*, többek füle-hallatára szemére lobbantotta pánszláv izgatását. *Krystin* erre így szólt a néphez fordulva:

— Ime, ilyen a ti jegyzőtök! Ez a magyar kultúra gyönyörű példánya!

Hétfőn aztán két esendő jelent meg *Krystinnel* s börtönbe kísérte, ahol kitoloncolásáig tartózkodott.

Utóállítás. A trencsényi hadkiegészítő parancsnokság sorozó bizottsága, *Csóka* alezredes vezetés alatt, a folyó hó 3-án tartotta meg a szokásos utóállításokat. Ez alkalommal az elmaradt állításkötelesek nagyobb számmal jelentek meg a bizottság előtt.

Papok püspökök ellen. *Párvy Sándor* szepesi püspök egyházmegyéjében a pánszláv papságot megrendszabályozta. A pánszláv érzelmi papság — mint *Löcséröl* jelentik —

most a püspök ellen panaszt terjeszt a pápa elé. Panaszukban hivatkoznak XIII. Leó és X. Pius pápák körlevelére, melyek szerint valláson kívül eső, nem politikai kérdésekben szabad kezét engednek a papságnak. Párny püspök ennek ellenére a papokat eltiltja a mandátum vállalásától. A papság bizton reméli, hogy a pápa a pánszláv papságnak igazat fog adni.

Szülők figyelmébe ajánljuk *Röser* tan- és nevelőintézetét Budapecsten (alapítottát 1853-ban). E kinttű hirnévnek örvendő intézet magában foglal 3 osztályú Felső kereskedelmi iskolát, mely teljesen egyenrangú az állami, községi és testületi felső kereskedelmi iskolákkal és 4 osztályú polgári iskolát. Bizonyítványai államérvényesek és az egyéves önkéntességre jogosítanak. Vidéki tanulók az iskolákkal kapcsolatos Nevelő internátusba felvétetnek. Értesítést küld Röser János igazgató, Budapest, VI., Aradi-utca 10.

Egy érdemekben megőszült tanító, *Szentgyörgyi* József távozott el végleg vármegyénk területéről, miután majdnem 17 éven át tanítókodott a szeklenői róm. kath. iskolában. A nevezett 19 éves korában szerzett oklevelet és első tanítója volt Steiner Fülöp székeshárvári püspöknek. Végig küzdötte a szabadságharcot, mely után besorozták az osztrák ármádiába s mint Radetzky-huszár 8 évig szolgált Olaszországban. Onnét visszatérve, ismét tanítókodott, 1874—1892. évig mint körjegyző szolgált, de ekkor ismét visszatért nehéz és fáradtság foglalkozásához, a tanítókodáshoz s itt szolgált nálunk nyugalombanvonalásáig. A 79 éves öreg ur most végleg elhagyta vármegyénket, ismerőseinek és jóbarátainak nagy sajnálatára.

Vakmerő utonállás történt a folyó hó 4-én délután Ivánkafalu közelében. Egy tót-prónai kiránduló társaság kocsin igyekezett Stubnyafüdüre. Alighogy elhagyták Ivánkafalut, egy siránkozó asszonnyal találkoztak, ki javeszékeléssel megállította a társaságot és sebtében előadta, de ekkor ismét érkezett a kiscsepesényi állomásra, honnét gyalogszerrel igyekezett hazafelé. Az uton találkozott egy férfival, ki se szó, se beszéd, a földre teperte s halálos fenyegetések közt pénzt elszedte, azután pedig eliramodott a vasuti töltés irányában. A társaság tagjai megszánták a szegény, ügyefogyott asszonyt, rögtön üldözőbe vették a vakmerő rablót, a kire néhány száz lépésnyire a tett színhelyétől, rá is bukkantak. Amint azonban ez észrevette az üldözőket, neki iramodott a lábán álló rozsnak s abban akart elrejtőzni. De minden igyekezete hiábavaló volt, mert üldözői körbefogva, hosszú dulakodás után elcsípték és kezeit összekötözve, bekisérték Ivánkafaluba s átadták a községi eljárlásának. Itt azután kitűdött, hogy a vakmerő rabló az ivánkafalvi Spitz-féle sajtgyárnak egyik alkalmazottja. Másnap a csendőrség egy elrabolt pénzt is egész összegben megtalálták.

Imádságos és énekes könyv. A magyar nyelv terjesztése szempontjából eléggé meg nem becslhető gondolatot valósított meg a „Szent István Társulat“ kétnyelvű imakönyveinek kiadása által. A magyar nyelvet csak töredezve beszélő némettől, tőttől eddig kívánni sem igen lehetett, hogy a magyar nyelvű imakönyvből imádkozzék, amelyet tökéletesen ért s így eddig az imádságos

könyv is egyik hatalmas gátja volt annak, hogy a nemzetiségi vidékek iskoláiban úgy ahogy megtanított magyar nyelv tovább is éljen, fejlődjék az egykori tanulók ajkán. A bilingvis imakönyvek segítenek e bajon. A német és tót fiu, német és tót imakönyvet kap, de minden német és tót nyelvű imádság mellett ott van annak az imának vagy énekek magyar szövege is s így ha másért nem, kíváncsiságból, később pedig megszokásból is reá kapnak a magyar énekre, magyar imádságra. Nemzetiségi vidékek kath. népiskoláiból egyetlen tanuló sem szabadna az életbe kibocsátani ilyen kétnyelvű imakönyv nélkül. Az iskolában beléjük nevelt vallásosságnak és hazafias érzésnek mindenkor erős öre lenne az ilyen iskolai ajándék. A már régebben kiadott magyar-német imakönyv után most jelent meg a *Masztich* József által szerkesztett Imádságos és énekes könyv — Modliaca knizka a spevnik, mely körülbelül 800 oldalon tartalmazza az összes ünnepekre s egyáltalán minden alkalomra szóló imákat és énekeket. Háromféle kiadás készült az imakönyvből. A vászonba kötöttnek ára négy korona, vörös nyomással díszített, bőrbé kötötté öt korona, az aranyozott bőrtáblájú pedig hat korona. Megrendelhető minden könyvkereskedésben.

230 koronát vesztett el a Turánból Szucsány felé vezető országúton egy turáni gald, de még félúton észrevette s visszafordult annak megkeresésére; de hiába, mert utána a cigányok mentek, kik a pénzt valószínűleg megtalálták, de ezt tagadják. A csendőrség a nyomást megindította.

Három szobtolvajt fogott el a pénteki marhavásáron a helybeli csendőrség. Névszerint *Hoffmann* Lajos, *Kertész* Géza és *Schaller* J. budapesti tartózkodásuk. Valamennyi rovoitmultu s ugyanis viselkedésselük vonták magukra a csendőrség figyelmét. Tegnap toloncolták őket illetőségi helyükre.

Síkerült hangversenyt rendeztek a mult vasárnap Stubnyafüdün a Domanczyk nővérek. A kiváló zeneérzékkel előadott programszámok mindegyike után a jelenvolt mlértő közönség lelkesen tüntetett a kisasszonyok mellett, kiknek zenei virtuozitása, precíz előadása teljesen meghódította a hallgatóságot. Kár, hogy a fűrdőző közönség nagyobb számban nem karolta fel a kínálkozó alkalmat s a kisasszonyok gyönyörű játékát nem méltányolta eléggé.

Majális. A Rákópróbcó és vidéke gazdaszövetsége két esztendő pangás után az idén ismét megtartja szokásos nyári mulatságát. Mint az előbbi évekből, az idén is a príbóci liget lesz a mulatság színhelye, a belépődíj nem lesz megállapítva s az önként fizetett összegek lapunk hasábjain fognak nyugtáztatni. A mulatság napjával augusztus 20-át, Szent István napját tűzte ki a rendezőség, amennyiben pedig aznap rossz lenne az idő, úgy 25-én, vasárnap fog megtartatni a mulatság. A príbóci napjálisok régente a megye legszebb mulatságai szoktak lenni, nem lehet kétséges, hogy ez a régi dicsőség ezidén se fog csorbat szenvedni. A rendezőség már megalakult, védnökké vármegyénk főispánja és alispánja fog felkértni, elnökké *Rakovszky* Iván választották meg. A meghívók nemokára szétküldetnek s legközelebbi számunkban mi is bővebben kitérünk e fényesnek ígérkező mulatságra.

Az Iszákosság áldozata. Alsóturceek község határában f. hó 6-án d. u. a Turóé folyóban egy férhullát találtak. A vizsgálat kiderítette, hogy az illető *Riesz* János szászfalvi illetőségu, 26 éves, ág. vall. kömüveslegény, aki Felsőturceken dolgozott s július 30-án este 9—10 óra között a koresmából eltávozván, nyomavesztett. Boncolás alkalmával kitűnt, hogy az illető ittas állapotban került a folyóba.

Új postafüggőkség. Kostyán községnék a kereskedelmi miniszter postafüggőkséget engedélyezett. A kezelő évi 240 korona kezelési díj ellenében napi 2 órai munkára van kötelezve.

KÖZGAZDASÁG.

Vasuti díjtöbbletek kifizetése. A magyar, osztrák és boszna-hercegovinai vasutigazgatóságok részéről kibocsátott hirdetmény szerint a rovatlapok felülvizsgálásánál gyors és teherárúkküldeményeket illetőleg talált oly díjtöbbletek (tulfizetések), melyek számítási hibákból, a díjszabások helytelen alkalmazásából, vagy helytelen súly alapon vételéből keletkeztek, a felülvizsgálás megejtése után az állomásokkal azonnal közöltetnek. Ezeknek kötelessége az igényjogosultakat onna tulfizetésről a vasut költségén haladéktalanul értesíteni. A helyesnek ismert tulfizetések az igényjogosultaknak azonnal kifizetendők. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara ajánlja a feleknek, hogy a fentjelzett okokból felmerült tulfizetések iránti igényeiket a bizonyított okmányok (felvételi elismervény, bementesítő-számla, fuvarlevél, átutalt fuvardíjajknál mindig a fuvarlevél) bemutatása mellett azon állomáson, amelyiken a fizetés történt haladéktalanul jelentsék be, mert közvetlenül magánál az igazgatóságnál támasztott igény megvizsgálása és elintéztése csak késedelemmel fogatosítható. Egyéb, mint a fentbajjelzett okokból támasztott díjvisszatérítési igények (mint pl. utólagos díjszámítás más utirányokon, a közvetlen helyett történt rovatolás alkalmazása, vagy viszont) csakis írásbeli megkeresés alapján azon vasutigazgatóságnál rendezhetők, amelyeknek állomásán a fizetés történt. A visszatérítési iránti beadványokban megjelölendő, hogy az igény melyik díjszabás minő határozmányán alapszik, mely illetekek számítottak hibásan és hogy a visszatérítendő különbözet minden énekegy-fuvarlevélnél mennyit tesz ki. A fuvarokmány-melléletek a gyorsabb elintézés érdekében az azonos állomás-összekötötések szerint rendezve és idősorrendben jegyzékbe foglalandók. Díjvisszatérítési igényenyl egyéb igény sohse hozassék kapcsolatba. Miután a vasutigazgatóságok a fuvarlevelenként csak 20 fillérig terjedő hiány megtérítését nem követelik, a vasutigazgatóságok kívánatosnak tartanak, hogy a felek is a javukra fuvarlevelenként 20 fillérig mutatkozó különbletekről lemondjanak, mert a vasutak ezáltal abba a helyzetbe jutnának, hogy a feleknek egyéb számos felszólamlásait, melyeknek gyors lebonyolításához a feleknek sokkal nagyobb érdeke fűződik, aránylag rövidebb idő alatt intézhetnék el. A visszatérítési esetek kevesbitése céljából kívánatos volna, hogy a felek a küldemények tartalmát és súlyát a fuvarlevelekben pontosan vallják be, az árucikkek

megnevezésénél a díjszabás áruosztályozásának szövegéhez szigorúan alkalmazkodjanak, az árucikkeket, gyűjtőmegjelölések helyett, a díjszabásban előírt módon részletezzék, végül úgy a feladó, mint az átvevő lakását pontosan jelöljék meg.

Szabadalmi kiállítás Debrecenben. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy Debrecenben a folyó év őszén szabadalmi kiállítás fog tartatni, amelynek az a célja, hogy a feltalálókat és szabadalomtulajdonosokat az érdekléssel érintkezésbe hozza. A kiállításra elsősorban a debreceni kamara területén lakó feltalálók és szabadalomtulajdonosok szabadalmi becsátatnak, a kiállítás rendező-bizottsága azonban nem zárkózik el más kamarák területéről jelentkező szabadalomtulajdonosok tárgyainak elfogadása előtt sem, de csak kivételesen, addig, amíg a rendelkezésére álló hely engedi. A kiállítók díj nem szedetik és így azok csak modelljeik vagy tárgyaik szállításainak költségeit viselik. A jelentkezések legkésőbb f. é. szeptember hó 1-ig küldendők be a debreceni kereskedelmi és iparkamarához. Bejelentési ívek a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál is kaphatók.

Az ország tíz vidéki városában, nevezetesen: Balassagyarmaton, Kassán, Kolozsvárott, Lugoson, Nagyváradon, Pécsen, Pozsonyban, Brassóban, Szombathelyen és Zágrábban szervezett m. kir. utmesteri iskolák új (harmadik) két éves tanfolyama ez év december 1-én fog megnyitni. A szervezeti szabályzat 4. §-a értelmében a tanfolyamra korlátolt számban közalkalmazásban nem álló, kifogástalan erkölcsű, egészséges, erős testalkatú, 20—30 éves koru, valamely középiskola 4. osztályát sikerrel végzett, magyarul beszélő és író egyének is tevékenek. A pályázni kívánóknak bővebb felvilágosítással szolgálnak a törlesztőmártonl kir. államépítészeti hivatal, hova a pályázati kérvények legkésőbb augusztus 31-ik napjának déli 12 órájáig benyújtandók.

Nagy árpavásár pozsonyban. Rendezik az északnyugatmagyarországi vármegyék gazdasági egyesületei. A vásár határnapja: augusztus 25. A vásár helye: Pozsony, a „Bellevue” termei. A vásár ideje: reggeli 10 órától d. u. 6-ig. Ez alkalommal több mint 2000 vaggon igen szép sör és maláta árpa mintái lesznek bemutatva. Pozsonynak Budapest és Wien felől a legjobb vasúti összeköttetései vannak. Mindennemű felvilágosításért a vásárigazgatóságához Pozsony (Vármegyeház) lehet fordulni. A vásár célja az ország északnyugati vármegyéiben ternő kítőni sör és maláta árpának értékesítése. A vásárrendező bizottságot a szövetséges gazdasági egyesületek megbízottjai képezik. A vásárt a vásárigazgatóság vezeti. (Állandó székhelye: Pozsony.) Eladásra termelők, vételre bárki is jelentkezhetik. Az eladásra kerülő árpából 2 drb. öt kilogrammos minta küldendő. Bejelentések, valamint az erős vászonzacskóba zárt és az adatokat tartalmazó kartonnal felszerelt árpaminták beküldésének határideje augusztus 22-ig bezárólag (a vásárrendezéséig Pozsony). A mintazacskókra olvashatóan és le nem törülhetően ráírandó a tulajdonos neve és lakhelye. A vásár előtti két napon minták már el nem fogadhatók. A mintának az eladásra szánt terménnyel teljesen egyeznie kell. A minta vitás esetekben döntő bizonyíték. A minták

épségéért a vásárrendező bizottság felelős. Minden adás-vétel a vásárrendező bizottságnál az eladó által bejelentendő. A vásár költségeihez való hozzájárulás címén az eladó az eladott árpa után métermázsánként kettő fillért fizet. Belépődíj a vásárhelyiségbe személynként 2 korona. A vásárlók jelvénye piros, a többi résztvevőé sárga. A vásárrendező bizottság egyszerű, a vásárigazgatóké „igazgató” feliratu gombra erősített árpakalász. A vásáron való megjelenés a vásárrendező bizottság csak az összes vitás ügyetek lebonyolítása után oszlik fel.

Kivittell cégeknek figyelmébe. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a bulgár védjegy törvény értelmében az, aki árúin a valóságban meg nem felelő feliratokat alkalmaz, ezen törvény elleni kihágásban vétkesnek tekintetik és az abban megszabott büntetés alá esik, kivéve, ha igazolja, hogy rosszhiszeműség nem terheli. Ezen kihágás hivatalból lévén üldözendő, a végrehajtási utasítás akként intézkedik, hogy a valótlan feliratokkal megjelölt külföldi áruk a vámhatáron elkoboztatnak. Egy előfordult konkrét esetből kifolyólag a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara figyelmezteti a Bulgáriába való kivittelnél érdekelteket arra, hogy a bulgár vámhatóságok által a bulgár védjegy törvény megsértése miatt folyamatba tett eljárás ellen való felszólalás nem vezet eredményre abban az esetben, ha a vámhivatal a vonatkozó ügyiratokat az ügyességnek már átadta, mihez képest ajánlatos, hogy a Bulgáriában lakó címzett vagy a hazai kivitteli cég az ilyen ügyekről sófiai diplomáciai ügyvivőseinket azonnal, esetleg táviratilag tudósítsa oly célból, hogy ügyvivőseink az illeték érdekében még a bírói eljárás megindítása előtt járhatson közbe. A bírói eljárás megindítása után való közbenjárás az eljárás befejezéséig még akkor is eredménytelen marad, ha különben nyilvánvaló is, hogy a hazai kivitteli céget rosszhiszeműség vagy mulasztás nem terheli.

A vegyipar előrehaladását Magyarországon legelőkeltebben bizonyítja az a tény, hogy Baros Gábor, a jóhírnévként ürvendő cég saját házában (Városmajor-utca 42.) gyártja az elsőrendű minőségű kozmetikai és piperezkeket, melyek kitűnő minőségűek és olcsóságuk folytán oly kedveltségek irvnendek, hogy a külföldi hasonló szerek már is kiszorítják. Ezekről a kiváló szerekről, valamint borászati és pincegazdászati cikkekről a Baros Gábor cég minden érdeklődőnek készséggel küld érdekes, kimerítő árjegyzéket, ha aziránt a főtízletet (Dohány-utca 1., Depot 40.) megkeresi.

Szerbtövís írtása. A földmíveléstudgyi miniszter alábbi körrendelet intézte valamennyi törvényhatóságnak. Az 1894: XII t.-c. 51. §-a értelmében kötelező a szerbtövís írtása. S szakközgeimeinek és a gazdasági egyesületeknek jelentései szerint azonban eme kártekonv növény írtása kellelőleg foganatosítva nincs. Felhívom ennél fogva a törvényhatóságot, hogy ezen növény írtását szigoruan hajtsa végre. Egyuttal mihez tartás és a gazdaságközönség figyelmeztetése végett közlöm, hogy ezen növény legbiztosabban virágzása idején, júliustól októberig, lekaszállás után irtható ki. Minthogy azonban magja több

éven át megtartja csiraképeségét, a lekaszállt területeken a következő évben is fellepethet s ekkor azt ismét virágzás idején kell lekaszálni, hogy új mag ne kerüljön a talajba. A siker legényegesebb feltétele azonban, hogy az itt vázolt egyszerű eljárás mindenütt végrehajtsassék. Felhívom tehát a törvényhatóságot, hogy ezen rendeletemet mielőbb kellőképpen közhírré tegye, azon figyelmeztetéssel, hogy az 1894: XII. t.-c. 95 §-ának k) pontja értelmében kihágás követ el és 100 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő az, aki a káros növényeket a hatóság figyelmeztetése dacára a kiltűzött határidő alatt irtani elmulasztja. Ezen rendeletet végrehajtásáig gondosan ellenőriztesse és netalán a tapasztalt mulasztásokat a most idézett 1894. évi XII. t.-c. 95. §-ának k) pontja alapján torolja meg.

Veszedeles ellenség. Sokaságánál és falánkságánál fogva a gyümölcsfák legveszedelmesebb ellenségeinek egyike a galagonyazöldöndék, az a felharszárnyu, fekete erezett lepke, mely valóságosan előzőnli gyümölcsöseinket és ha a fákat ellene meg nem védjük, lekopasztja az utolsó levélig, utolsó rügyig, úgy, hogy maga a fa is belepusztul. Aki a gonosz ellenség életét nem ismeri, nem is tudja, nem hiszi el, hogy egész gyümölcsösket képes tönkretenni. Mikor ezeket a lepkéket az utca sara körül százával, ezrével látjuk, nem is gyanítjuk a nagy csapást, melylyel főinkra nehezdednek. De ha megfigyeljük, hogy egy-egy lepke gyümölcsfáink leveleinek felső lapjára közel 200 tojást rak le; ha tudjuk, hogy ezekből az apró, citromszintű tojásokból kikelt hernyók már a kikelés nyarán lesznek a levelek felső, zöld részét; hogy a télen száraz levelekben elbujva, tavasszal már egész mohósággal pusztítják a rügyeket, a fakadó leveleket s hol egy-egy fát elbántak, átvándorolnak egy másikra, hogy míg csak télre be nem bábozódnak, mindig nagyobb és nagyobb falánksággal kopasztják a szegény fákat; aki ezeket tudja, az nem közönyös ezen veszedelmes ellenséggel szemben; nem is szabad lennünk, ha szeretjük főinkat és védeni akarjuk érdekeinket.

Szerkesztői üzenetek.

P. S. Szklenó. Kérem szives érdeklődését a jövőben is, minden előfordult esemény érdeklő lapunkat. — Sch. E. Körmöcbányán. Intézkedtem, hogy az illető lap példányok megküldessenek. — M. J. Znlóváralján. Az illető szám teljesen elfogyott, miért is csak 2 példányt küldhetünk.

Szerkesztésért felelős: Dugovich Titus.
Helyettes szerkesztő: Boldizsár Boldizsár.
Kiadótulajdonos: Moskóczy Ferencé.

KALOGÉN
BRÁZAY SÓBORSZESZ
FOGKRÉM A LEGJOBB ★★

Ügyvédi iroda áthelyezése.
Dr. Haas Zsigmond
Ügyvédi irodáját áttette az Ivánka-féle házba, a Dula-kert mellé.

Nagyságos asszony,

tudja-e, hogy a maláta-kávé vásárlásánál miért kell Önnek a »Kathreiner« nevet hangsúlyozni?

Mert különben annak az eshetőségnek teszi ki magát, hogy kétes értékű utánzatot kap, mely a »Kathreiner«-t különözt, mindenétől nélkülöz.

Csakis a

Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé

biria, különleges előállítási módszere révén, a gyarmatkávé ízét és zamátját.

Méltóztassék azért, Nagyságos asszony, jól emlékeztetőbe vésni, hogy a valódi »Kathreiner« csakis zárt eredeti csomagokban kapható »Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé« felíráttal és Kneipp páter arcképével, mint védjeggyel.

Vadon termő, hegyi gyümölcsből készült, legfinomabb zamatu

málnaszörpöt

5 kilós bádogdobozokban, netto 4½ kg. tartalommal, 7 koronáért bérmentve szállít GAZDIK JÁNOS gyógyszerész Kőrömcébánán.

Birtokeladási hirdetés.

Gróf Csáky Géza ur Öméltsága budatini uradalmához tartozó kiserudasi majorsági birtok, mely tagositva Kiserudas és Nagyruudas községek határában fekszik s körülbelül 160 kat. hold szántó, 40 kat. hold rét, 60 kat. hold legelőből áll, a majorsági épületekkel együtt eladó s folyó évi október hó 1-ével átvehető.

Venni szándékozóknak bővebb felvilágosítással a budatini uradalmi erdőmesteri hivatal, illetve alólirott szolgál hétfő, csütörtök és vasárnap napokon délelőttönként.

Budatin, 1907. augusztus 10.

A budatini uradalom számvivő erdőhivatala.

Spotkovszky József,
uradalmi erdőmester.

Löwy Nándor, Puchó

más vállalkozások miatt bérbé adja 10 év óta jól bevezetett

Vas- és fűszerüzletét.

Komoly reflektánsok forduljanak direkt a fenti címhez.

60841. sz. M. kir. földmivvelésügyi miniszter.
I/B-1.

Fenyőfaeladás.

A lipitújvári főerdőhivatal kerületében a folyó év őszén a következő fenyőfa kerül eladás alá és pedig:

A) Szóbeli árverés útján.

I. csoport: Tövön az erdőn az oszada—revucái erdőgondnokság „A“ üzemosztálya I., II. és III. vágássorozatainak 136.2 holdas 1908—1912. évi vágásterületeinek faállománya.

II. csoport: a) Tövön az erdőn az oszada—revucái erdőgondnokság „A“ üzemosztálya IV. vágássorozatának, a „B“ és „D“ üzemosztálynak 504.9 holdas 1908—1912. évi vágásterületei faállománya

b) A kincstár által kitermelve és rakodóra szállítva a vichodnai erdőgondnokság 143.3 holdas 1908—1912. évi vágásterületein termelhető haszonfa

c) A kincstár által kitermelve és rakodóra szállítva a likavai erdőgondnokság 150.1 holdas 1908—1912. évi

vágásterületein termelhető haszonfa és fenyőtűzifa.

B) Írásbeli versenytárgyalás útján.

III. csoport: Tövön az erdőn a szvarini erdőgondnokság 302.3 holdas, a feketevági erdőgondnokság 402.4 holdas és a teplicskai erdőgondnokság 348.7 holdas 1908—1912. évi vágásainak faállománya a lipitújvári gőz és vízfűrésztérletével kapcsolatban.

Az árverés napját, a kikiáltási árakat és a feltételeket később fogalom közölni.

Érdeklődők felhivatnak, hogy a faállományok megtekintése és felbecsülése végett a lipitújvári főerdőhivatalhoz forduljanak.

A fenyőházai és maluzsinai erdőgondnokságok fatermése házilag fog kitermelteni és a rakodókra szállíthatni. Az anyag évről-évre fog árverés alá bocsáthatni.

Budapest, 1907. július 27.

M. kir. földmivvelésügyi miniszter.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

**MAGYAR-AMERIKAI NORTHROP SZÖVŐSZÉK
ÉS TEXTILGYÁR RÉSZVÉNYTÁRS. VERSENY-
KÉPES GÉPGYÁRA RÓZSAHEGY-FONÓGYÁR**

Elvállalja: öntött oszlopok, csövek és a legkülönbözőbb épületöntvények, vizikerek, a legkülönbözőbb transmisiórészletek, nevezetesen: tengelyek, csapágycsák, tengelykötések, szij- és kötélskorongok gyártását. — Mindennemű javításokat azonnal és a legjütányosabban eszközöl.

Fényképező készülékek

nagy választéka

Moskóczi Ferencné

könyvkereskedésben Turócszentmárton.

Pontozás! Lairbiztonság!	Saját érdekében hirdessen kizárólag	LEOPOLD GYULA	Külföldi irrodja által Budapest, Erzsébet-körút 21.	2000 szorosított színezett papírok
<p>Reguly-féle római vértisztító-szörp</p> <p>gáttalan az minden bőrbajnál, székrekedés, vérbőségben szenvedőknek nélkülözhetetlen, vértisztító és vértisztító. Nagy üveg 8 kor. 8 Övegét 8 Kor. utárvétél köld:</p> <p>REQUINY ATTILA gyógyszerész, Budapest, VI., Kálv. Keresztút 24. A híres RAKÓCZI GYOMORKESE gyógyulási készítménye. Érdekes prospektus ingyen!</p>	<p>KÉSMÁRKI LENVÁSZON DAMÁST.</p> <p>árak csak akkor valódiak, ha ezen védjegygyűjtemények előliva</p> <p>VALÓI SZEPESKÉS VEG LENY ECHT ZEPSEN</p>	<p>VERSZEGÉNYSEG, ETVÁGYTALANSÁG, IDEGENSÉG gyógyítására a leghatásosabb készítmény a KRIEGNER-féle TOKAJI CHINA-VASBOR.</p> <p>Rendkívül kellemes ízű, erősít, tisztítja a vért</p> <p>Kis üveg ára 2-20 kor. Nagy üveg 6 kor. Kapható gyógyszerárakban, Postán küld: KOBONA-GYÓGYSZERTÁR Budapest, Kálv. tér.</p> <p>A legjobb órákat széleskörű és legújabbabb órákhoz, és készítmények, mint RÉSZLETEFIZETÉSRE szépen mutatnak az órák, szállítja Magyarország s minden országban az órák, és készítmények.</p> <p>BRAWSWETTER JÁNOS órákgyártó SEGEDEN.</p> <p>1880. évi Aranyérem 2000 német langos és törvény.</p>	<p>TUBORBAJOSOKNAK</p> <p>és mindenteknek, mint süveg, rebot, éskattan szolgálatot tesz a</p> <p>Halápi-féle hársfamészörp Mintásvetett 8 koronát köld APOSTOL-GYÓGYSZERTÁR BUDAPEST, JÓZSEF-KÖRÚT 64</p>	

PLATSCHER VILMOS

elismert legolcsóbb, legszolidabb
FÉRFI- és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház. (Károly-körút).

A világot
bámulatba ejti a

Hammond

írógép.

Kiszárazó előretöltő.
FARAGÓ TESTVÉREK
Budapest, V., Arany Haza-a. 8.
Kérjen mindenki prospektust!

Szeplő, majfoli, pattanás, miltvezer, ráncok
eltűnnek az arcáról a valódi
angol

BALASSA FÉLE UGORKATE

szépségápoló
való bekenés által

Egy üveg ára 2 korona.
Hosszú üvegkannában 1 K, puding 1-20 K.

Főszékély: **BALASSA KORNÉL** gyógyszerész
deák hely: **Andrássy-út 17.**

Melyik vendéglőben étkezik Budapesten?

SCHULLER FERENCZ

szépen berendezett elsőrangú étteremben
Budapest, VI., Andrássy-út 39.

mert ott jó magyar konyha, valódi tiszta borok és
pontos kiszolgálás van

KATZER

fél részv. társaság
megővő-intézete
az első és legnagyobb
1/2 millió részvény-
tőke.

Budapest, Ó-utca 42, 44 (szá-
ját ház), 45, 46, és Új-utca 43.

Katzer szőrmeszerű az egész világon el vannak
terjedve az elsőrangúak.

KISS SZERENCSEJE

NAGY

VÁSÁROLJON CSAK
KISS-FÉLE
SZERENCSE-SORSJEGYET
KISS KAROLY-TÁRSASÁG
BUDAPEST HOSSZÚT L. U. 13.

BABYMIRA-CRÉM

legjobb asor kiltések, ótvár, ráncok,
feloldó és kipárolt bőr gyógyítására.
Egyedül készítő.

BRODJOVIN H. gyógyszer. ZÁGRÁB
3 doboz ára bérn. 8 K 20 f., 10 doboz 8 K 60 f.

A BREZDAI MOTORGYÁR
részvénytársaság

benzin-, gáz-, szilárdgáz-motorok és
bontás- és motorkészítői szakkörökben el-
vegyt legjobbak az összes gyártmányok között.

Vezető-
tanácsadó: **GELLÉRT IGNÁC és Tsa**
Budapest, VI., Teréz-körút 41.
Prospektus ingyen

Pacific

TOJÁS
KÉSZÍTMÉNY

tojás sárgája helyett
használandó a szűz és főzésnél.

NAGY MEGTAKARÍTÁS.

Kapnia minden főzésnél
és főzésnél — készítő

STROBENTZ TESTVÉREK. R. F.
vegyszer gyár, BUDAPEST.

„Zsorna”-féle
NEPELEJTS védjegyű
férfi-
nyakkendő,
kittő
magyar Ipar!

PÁRIS SZÁLLODA

Szálloda: Simon Pál
Budapest, VI., Váci-körút 28. sz.
100 szoba 2-20 K-ig féléb. kártyák-
mal és villanyvilágítással együtt. Fűtés,
megáns kávéház, étterem, Villamos vasúti
megállóhely az őszes pályaudvarok
között.